

SDR varnar för negativa effekter i statens folkbildningsutredning

19 februari 2025

Foto: SDR

Den statliga folkbildningsutredningen har lagt fram nya förslag för att förändra finansieringen av studieförbund och folkhögskolor. Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) har i sitt remissvar uttryckt allvarliga farhågor över hur dessa förslag kan påverka dövas tillgång till utbildning och möjlighet till delaktighet i samhället.

Folkbildningsutredningens uppdrag har varit att föreslå ändringar för att förbättra folkbildningen både vad gäller dess statsbidrag och dess förutsättningar att verka framöver. Utredningen föreslår en skärpt kontroll av statsbidragen och ökade krav på resultatredovisning för att säkerställa att resurserna används effektivt. Syftet är att se till att folkbildningen når prioriterade målgrupper och att statsbidragen inte missbrukas. Därför menar utredningen att en tydligare uppföljning av hur bidragen används kan skapa mer transparens och rättvisa i fördelningen av resurser.

Utredningen föreslår också en förändrad styrning av folkbildningssektorn, där staten i högre grad ska påverka prioriteringar och inriktningar för verksamheterna. Det kan innebära en ökad fokusering på vissa målgrupper och behovsanpassade insatser, men även en risk att mindre aktörer, såsom dövorganisationer, får minskat inflytande över verksamhetens utveckling.

SDR menar att de föreslagna förändringarna riskerar att försvåra för organisationer som erbjuder utbildning på svenskt teckenspråk. Förbundet lyfter fram några farhågor i sitt remissvar. Bland annat befarar de att nya finansieringsmodeller kan leda till minskat stöd för folkhögskolor och studieförbund som arbetar med teckenspråk, vilket skulle försämra tillgången till utbildning för döva och hörselskadade. Dessutom påpekar SDR att striktare krav på resultatredovisning kan slå särskilt hårt mot mindre aktörer, vilket kan leda till att värdefulla utbildningsinitiativ försvinner. Många organisationer som arbetar för döva har begränsade administrativa resurser och riskerar att inte kunna uppfylla de ökade byråkratiska kraven.

I sitt remissvar betonar SDR att folkbildning inte bara handlar om utbildning utan också om att skapa en social och kulturell mötesplats för döva. Om resurser skärs ner kan det få negativa konsekvenser för språkutveckling, identitet och delaktighet i samhället. För många döva är folkbildningen ett av få sammanhang där de kan använda sitt språk fullt ut och känna tillhörighet. SDR framhåller att om staten ökar sin styrning av folkbildningen kan det leda till att dövas behov och perspektiv hamnar i skymundan. Det är därför viktigt att folkhögskolor och studieförbund själva får påverka sin verksamhet för att kunna möta målgruppens specifika behov.

SDR uppmanar regeringen att ta hänsyn till dövas och andra minoritetsgruppers behov i det fortsatta arbetet och efterlyser en mer inkluderande dialog där funktionshinderperspektivet får en tydligare plats i folkbildningspolitiken. Eftersom ett beslut som inte tar hänsyn till dövas perspektiv kan få långsiktiga negativa konsekvenser för tillgången till utbildning och social gemenskap för döva och hörselskadade i Sverige.

Regeringen väntas nu analysera remissvaren innan beslut fattas om hur förslagen ska genomföras.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

En halv miljon till dövblindforskning

19 februari 2025

Foto: NKCDB

På alla hjärtans dag meddelade Region Örebro län att forskaren Moa Wahlqvist beviljats 437 000 kr från Forte, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, för sin forskning om dövblindhet. Tillsammans med nätverket "Dövblindforskning i ett mångvetenskapligt perspektiv" ska

Moa nu utveckla sin forskning.

Moa jobbar på Audiologiskt forskningscentrum på Universitetssjukhuset i Örebro och är koordinator för nätverket som nu fått detta bidrag. I nätverket finns forskare från olika lärosäten i Sverige som alla har målet att förbättra livsvillkoren och livskvaliteten för personer med dövblindhet. Nätverket forskar inom olika områden, till exempel hälsa, familjeliv, kommunikation och stödinsatser. Anslaget ska användas för att stärka och utveckla detta nätverk som också involverar intresseorganisationer, för att garantera att forskningsresultaten används i praktiken inom verksamheter som erbjuder stöd och hjälp till personer med dövblindhet.

I Region Örebro läns pressmeddelande berättar Moa att finansieringen är ett viktigt steg för att kunna driva forskningen om dövblindhet. Bidraget kommer bland annat att användas till deltagande i samverkansmöten med forskare inom det nordeuropeiska forskarnätverket för dövblindhet. Bidraget kommer också att användas till ett slutseminarium med syftet att sprida forskningsresultaten som nätverket uppnått.

Maria Norberg

nyhet@teckenbro.com

17 staters stämning hotar skydd för personer med funktionsnedsättningar

19 februari 2025

Foto: Adobe stock

En omfattande rättslig strid pågår i USA kring Sektion 504 i Rehabiliteringslagen som förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättningar i verksamheter som erhåller federala medel. I

fallet Texas v. Becerra har sjutton delstater ifrågasatt lagens giltighet, vilket kan få allvarliga konsekvenser för tillgängligheten inom utbildning, sjukvård och andra samhällstjänster.

I januari berättade vi på Teckenrapport om president Donald Trumps avskaffande av DEIA program i USA. DEIA programmen är ett ramverk som används inom den federala regeringen medan Sektion 504 är själva lagen som förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättningar inom verksamheter som erhåller federala medel. DEIA programmen är alltså en effekt av Sektion 504.

Sektion 504, som infördes i och med Rehabilitation Act 1973, det vill säga Rehabiliteringslagen, fastslår att inga personer med funktionsnedsättningar får utestängas från eller diskrimineras i program som finansieras av federala medel. Lagen har varit viktig för att garantera rättigheter och anpassningar inom exempelvis skolor och sjukhus. De senaste uppdateringarna från 2024 innefattar bland annat krav på teckenspråkstolkare, undertexter i videor samt bättre anpassad medicinsk utrustning.

Bland de delstater som driver stämningen mot den federala regeringen finns Texas, Florida och Alabama. De menar att den federala regeringen har överskridit sina befogenheter genom att uppdatera lagstiftningen för Sektion 504. I stället för att motsätta sig specifika bestämmelser vill stämningens sökanden avskaffa lagstiftningen i sin helhet. Om förslaget går igenom riskerar miljoner amerikaner att förlora rättsligt skydd mot diskriminering.

En central punkt i stämningen är inkluderingen av könsdysfori som en funktionsnedsättning enligt Sektion 504. Under Biden-administrationen erkändes könsdysfori som en fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, vilket Texas och dess allierade anser vara ett "missbruk av exekutiva befogenheter". Texas justitieminister Ken Paxton menar att federala myndigheter har agerat utanför sin domsrätt genom att inkludera könsdysfori i lagens tillämpning.

Både delstaterna och den federala regeringen ska senast den 25 februari 2025 inkomma med rättsliga argument. Dessutom förväntas organisationer för funktionsrättigheter och andra stater som stödjer Sektion 504 att lämna in yttranden.

Fallet hanteras av en federal domstol i Texas och kan komma att avgöra framtiden för funktionsrättigheter i USA. Om rätten beslutar att Sektion 504 strider mot

grundlagen kan det få förödande effekter för personer med funktionsnedsättningar. Lagen har i decennier utgjort en grundpelare för lika rättigheter inom utbildning och sjukvård. Med en ny administration i Vita huset är det nu högst osäkert hur den federala regeringen kommer att försvara Sektion 504 i domstolen.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Döva Christine ställer ut sin konst i New York

19 februari 2025

Foto: DJE

Den amerikanska konstnären Christine Sun Kim, känd för att visualisera ljud genom sitt modersmål amerikanskt teckenspråk (ASL) och skriven engelska, öppnade sin första stora museiutställning, "All Day All Night", på Whitney Museum i New York den 8 februari 2025.

Utställningen pågår till den 6 juli 2025 och sammanfattar Christines konstnärliga resa från 2011 till idag. Där inkluderas teckningar, platsspecifika väggmålningar, målningar, videoinstallationer och skulpturer.

Christine föddes 1980 i Kalifornien bor idag i Berlin, Tyskland. Hon använder musiknotation, infografik och språk, både ASL och skriven engelska, för att utforska ljudets och kommunikationens komplexitet. Hennes verk är kända för att vara insiktsfulla, poetiska, humoristiska och politiska. Utställningens titel, "All Day All Night" speglar den energi hon tillför sin konstnärliga praktik. Hon är ständigt experimentell och dedikerad till att dela sina erfarenheter med en bred publik.

Jennie Goldstein, biträdande intendent för samlingen på Whitney Museum, säger till nyhetssidan The Korea Herald att utställningen bjuder in betraktaren att ompröva den vikt som läggs vid ljud. Hon menar att den uppmuntrar oss att

överväga den döva kulturens mångfald och rikedom och identitetens komplexitet i ett bredare perspektiv.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Färdtjänstkaos i Örebro för dövblinda Linda

19 februari 2025

Foto: Privat

Under två veckor, mellan den 29 januari och 11 februari, infördes kraftiga begränsningar i möjligheten att boka färdtjänst i Örebro kommun. Begränsningarna berodde på ett vägarbete vilket krävde justeringar i beställningssystemet. Det gick endast att boka resor mellan kl. 09:30 och 13:30 samt efter kl. 18:00, om man inte var berättigad till arbetsresor. Teckenrapport har kontaktat dövblinda Linda Eriksson, en av de drabbade, för att ta del av hennes upplevelse.

Utöver detta stängdes även beställningsappen ner, vilket innebar att resenärer endast kunde boka resor via telefon. För Linda och många andra var denna information svår att få tillgång till. Linda upptäckte begränsningarna först när hon den 29 januari ringde för att boka tre resor. Hon fick sitta i telefonkö i närmare 1,5 timme. Först i 40 minuter för att komma fram, sedan bröt texttelefonförmedlingen samtalet och hon fick vänta ytterligare 40 minuter. Då fick hon beskedet att hennes resor på morgonen den 30 och 31 januari inte kunde genomföras.

Eftersom Linda vanligtvis cyklar eller går till jobbet med hjälp av en personlig assistent hade hon inte tillstånd för arbetsresor och kunde därför inte boka färdtjänst till jobbet, trots att assistenten var sjuk. Hon tvingades stanna hemma den 30 januari och få lift av en bekant den 31 januari för att ta sig till sin arbetsplats.

Informationen om de tillfälliga begränsningarna var svår att få tag i. Enligt Linda fanns en notis i färdtjänstappen om att appen skulle stängas, men ingen information om de begränsade bokningstiderna. På Länstrafikens hemsida fanns initialt endast information om vägarbetet och appens avstängning. Först dagen efter att begränsningarna trätt i kraft uppdaterades hemsidan, men med felaktig information som angav att endast akuta resor kunde bokas.

Linda skickade ett mail till Länstrafiken med flera frågor kring informationens brister, tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar och hur färdtjänsten planerade att lösa situationen. De hänvisade exempelvis till bussresor med ledsagare, men det är långt ifrån något som alla har rätt till. Hon frågade även hur hon skulle kunna ta sig till jobbet om hon inte har tillstånd för arbetsresor samt vad som krävs för att få tillståndet om man inte längre kan använda det vanliga färdtjänsttillståndet. Svaret kom drygt en vecka senare och innehöll endast information om att allt skulle fungera normalt från och med den 12 februari.

Flera resenärer har reagerat på att färdtjänsten kunde begränsas på detta sätt utan tydlig och tillgänglig information. Enligt lag ska färdtjänsten vara ett komplement till kollektivtrafiken för dem som inte kan använda den. Linda påpekar att det vore rimligt om samma begränsningar gällde för kollektivtrafiken, vilket inte var fallet nu. Hon anser att färdtjänst ska vara en rättighet, inte en tjänst som kan stängas ner slumpmässigt.

Hon hoppas nu att Länstrafiken lärt sig av situationen och att något liknande inte händer igen. Hon efterfrågar även att ett brukarråd för färdtjänsten inrättas, för att garantera att resenärernas röster hörs och ses vid framtida beslut och planering.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Bidrag till fyra organisationer för att stärka dövsamhället

19 februari 2025

Foto: DOF

I slutet av januari meddelade Deaf Organizations Fund (DOF) att fyra organisationer har valts ut att motta bidrag för att stärka sina dövsamhällen under 2025. DOF är en stiftelse som ger bidrag till dövcentrerade organisationer och projekt baserade i USA. Det är Atomic Hands, Deaf Defy, Inc., DEAFinitely, Inc., och The Black Deaf Project som tillsammans kommer att få 100 000 amerikanska dollar. Medlen kommer att användas för att förbättra utbildning, öka tillgången till hälsovård och skapa fler möjligheter för dövblinda ungdomar.

DOF har funnits sedan 2021 och har hittills fördelat nästan 500 000 amerikanska dollar till 27 dövcentrerade organisationer. Förutom finansiering erbjuder de också tekniskt stöd, coachning och ett utbildningsprogram för att stärka dövorganisationer. De har ett Impact Grant, det vill säga ett effektbidrag som man som organisation eller projekt kan söka till. Under hösten 2024 fick de rekordmånga ansökningar, 84 stycken. Nu har DOF:s lokalt ledda granskningskommitté valt ut vilka som ska få bidrag för 2025. Sasha Ponappa, verkställande direktör för DOF, berättade till ACCESS Newswire att DOF är stolta över att arbeta med organisationer som skapar verklig förändring, samt att de är tacksamma för deras givare och partners som möjliggör att de kan fortsätta stötta dessa initiativ.

Här nedan presenteras de fyra utvalda organisationerna.

Atomic Hands

Organisationen fokuserar på att göra STEM (vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik) tillgängligt för döva. De arbetar med att utveckla ett verktyg som förenklar sökning i teckenspråkslexikon för tekniska termer, vilket kommer att gynna döva ungdomar och yrkesverksamma inom STEM.

Deaf Defy, Inc.

Deaf Defy stödjer döva barn i flyktingläger och konfliktområden, främst i Mellanöstern och Nordafrika. Bidraget kommer att användas för att skapa

resursvagnar med hörselhjälpmedel som placeras i dövskolor och kliniker.

DEAFinitely, Inc.

DEAFinitely verkar för döva, hörselskadade, dövblinda och hörande ungdomar, med fokus på mångfald. De kommer att använda bidraget för att stödja sitt råd för dövblinda ungdomar, som erbjuder ledarskaps- och mentorsmöjligheter.

The Black Deaf Project

Denna organisation arbetar med att bekämpa audism och lyfta fram Black Deaf Culture, det vill säga kulturen inom den svarta gemenskapen. Medlen ska gå till att publicera fyra böcker som hyllar deras kultur.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Stor spansk varuhuskedja lanserar ny tolkningstjänst för döva kunder

19 februari 2025

Foto: Visitvalencia

El Corte Inglés, en av Spaniens största varuhuskedjor, har tagit ett viktigt steg för att göra sina varuhus mer tillgängliga genom att införa den digitala tolktjänsten SVisual. Denna tjänst möjliggör direktkommunikation mellan döva eller hörselskadade kunder och varuhusets personal via en teckenspråkstolk på distans.

Tjänsten har utvecklats av Fundación CNSE, en spansk stiftelse som arbetar för att eliminera kommunikationshinder för döva och hörselskadade. Tjänsten presenterades nyligen i El Corte Inglés i Valencia. Vid evenemanget närvarade Susana Camarero, förste vice ordförande i regionstyrelsen och rådgivare för jämlikhet, samt Amparo Minguet, vice ordförande för Fundación CNSE och sekreterare för Dövförbundet i Valenciaregionen (FESORD).

Tjänsten SVisual fungerar som en digital tolktjänst där en teckenspråkstolk förmedlar konversationen mellan kunden och personalen genom en app. På så vis kan döva och hörselskadade kunder få lika god service som hörande kunder. I appen finns också möjlighet att ha en skriftlig kommunikation via chatt.

Pau Pérez Rico, regional kommunikationschef för El Corte Inglés, betonade att denna satsning är ett led i kedjans arbete för ökad tillgänglighet, vilket föregår framtida europeiska riktlinjer på området. Tjänsten har först testats i Murcia med goda resultat och ska nu implementeras i hela Valenciaregionen samt på sikt i Castilla-La Mancha.

Efter flera utbildningssessioner för personalen presenterades tjänsten officiellt i måndags den 10 februari. Demonstrationen visade hur en döv kund genomförde ett köp med hjälp av SVisual, vilket ledde till en smidigare och mer inkluderande kundupplevelse.

Initiativet har välkomnats av det döva samhället, som ser det som ett betydande framsteg för att garantera full tillgänglighet till både offentliga och privata tjänster. Det ligger i linje med internationella konventioner och lagstiftning som förespråkar rätten till information och kommunikation för personer med funktionsnedsättning.

El Corte Inglés har tidigare infört olika tillgänglighetsinitiativ, inklusive telefonlinjer anpassade för personer med funktionsnedsättning. Införandet av SVisual är ytterligare ett steg i bolagets arbete för att skapa en mer inkluderande och tillgänglig shoppingupplevelse för alla kunder.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Ingela Holmström ny professor

19 februari 2025

Foto: Sören Andersson/Stockholms universitet

Idag, den 13 februari, beslutade rektorn och professorn Hans Adolfsson

vid Stockholms universitet att befördra Ingela Holmström till professor i teckenspråk med inriktning mot tvåspråkighet. Ingela är därmed Sveriges andra döva professor.

Ingela berättar till Teckenrapport att hon skickade in en ansökan i slutet av juni 2024. Därefter påbörjades en process att hitta sakkunniga, som i sin tur skulle lämna in sina utlåtanden vilket gjordes i december. Efter det beslöt fakulteten att förorda henne till professor och idag fattade rektorn beslutet. I september kommer en installation att genomföras vid en ceremoni i stadshuset, men redan nu är Ingela officiellt professor.

”Det känns fantastiskt roligt och är en bekräftelse på allt jobb och all forskning jag satsat på genom åren”, berättar Ingela till oss.

Idag jobbar Ingela vid Institutionen för lingvistik på Stockholms universitet. För närvarande jobbar hon i två forskningsprojekt. Det ena är med projektledaren Krister Schönström, där de forskar om döva och hörselskadade barns läsutveckling genom användande av handalfabetet. Det andra är med projektledaren Dag Lindeberg där de forskar om äldre dövas teckenspråk. Utöver forskningen är Ingela ställföreträdande prefekt för Institutionen för lingvistik i helhet och föreståndare för teckenspråksavdelningen.

Teckenrapport gratulerar Ingela och önskar henne lycka till med forskningen.

Maria Norberg

nyhet@teckenbro.com

Historiskt mål av en döv i finska Hockeyallsvenskan

19 februari 2025

Foto: Mestis

På kvällen den 11 februari blev Mestis-matchen mellan TUTO Hockey och

KeuPa HT historisk. Mestis är Finlands motsvarighet till hockeyallsvenskan. Försvararen Severi Väre gjorde sitt första mål och blev därmed den första döva spelaren att näta i Mestis.

Den 18-årige Severi har spelat med laget TPS:s U16, U18 och U20 2020–2024. Inför den nya säsongen (2024–2025) bytte han till TUTO Hockey U20. På grund av spelarfrånvaro i TUTO har han fått chansen att spela i representationslaget, och tisdagens match mot KeuPa HT var hans femte i Mestis.

Det historiska målet kom i den andra perioden när Severi smög upp från sin försvarsposition till bortre stolpen och enkelt kunde styra in pucken efter en passning av Julius Vähätalo. Målet innebar att TUTO tog ledningen med 2–0 och laget vann till slut matchen med 4–1.

Att Severi är döv har inte hindrat honom från att spela i Mestis och han har hittat effektiva sätt att kommunicera med sina lagkamrater på isen. Före matchen sa han till nyhetssidan MTV Urheilun att eftersom han inte hör, använder han synen mer än de andra för att läsa spelet. Det ger honom en fördel, vilket målet nu har bevisat.

Severi är inte den första döva spelaren i Mestis men han är den första att göra mål. Före honom spelade Janne Nyberg 30 matcher i Mestis säsongen 2006–2007 utan att noteras för några poäng.

TUTO:s nästa match sker ikväll, den 13 februari, mot laget Jokerit som ligger på första plats just nu i Mestis.

Severis dröm är att en dag spela i den högsta finska ligan, Liiga.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Danske Døves Landsforbund säkrar miljonprogram för inkludering av döva i världen

19 februari 2025

Foto: DDL

Danske Døves Landsforbund (DDL) har fått ett anslag från utrikesministeriet, värt 22,4 miljoner danska kronor. Anslaget ska användas till ett program med fyra fokusområden som syftar till att främja inkludering och rättigheter för döva i sju länder: Guatemala, Ghana, Togo, Elfenbenskusten, Rwanda, Jordanien och Vietnam. Finansieringen säkrar DDL:s internationella arbete under perioden 2025-2028.

Programmet har fyra huvudsakliga fokusområden där det första är organisationsutveckling och kapacitetsuppbyggnad, vilket innebär att de ska stärka partnerorganisationer så att de mer effektivt kan arbeta för dövas rättigheter. Det andra fokusområdet är information och påverkansarbete med syfte att öka medvetenheten i lokalsamhällen och driva politiskt arbete för att främja dövas inkludering. Teckenspråk är det tredje fokusområdet och där ska de utveckla och förbättra undervisning i teckenspråk samt etablera utbildningar för teckenspråkstolkare. Det sista fokusområdet är empowerment där målet är att stärka döva individer så att de kan kräva sina rättigheter och delta aktivt i samhället.

DDL uttrycker stor glädje över anslaget, som innebär ekonomisk stabilitet under fyra år och gör att organisationen kan fokusera på långsiktigt arbete utan att behöva ansöka om nya bidrag varje år. På DDL:s facebookside skriver de att de ser fram emot de positiva förändringar som programmet kommer att föra med sig för döva i deras partnerländer.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com